1. Typologie jazykového kontaktu

3/10/06

1. Několik otázek

- Co je to jazykový kontakt a jazyková izolace?
- Existují zcela izolované jazyky?
- Kde se odehrává jazykový kontakt?
- Je k jazykovému kontaktu nutný kontakt sociální?
- Jak zanikají jazyky?
- Může vlivem kontaktu vzniknout nový jazyk? V jakém smyslu?
- Existují jazykové struktury, které nemohou být přejaty?
- Jsou výsledky jazykového kontaktu náhodné? Existují tu nějaké zákonitosti?

2. Plurilingvismus

- L1 = rodný jazyk, rodné jazyky
- L2 = další jazyk

Terminologie: -lingvismy podle počtu jazyků

1	2	3	4	…
mono-	bi-	tri-	quadri-	…
mono-	pluri- („bi-“)			
mono-	bi-	multi-		

- -lingvismus má individuální [-lingvita] i sociální (interpersonální a societální) aspekty

Intenzita kontaktu

- počet plurilingvních mluvčích dané řečové komunity
- míra kompetence v L2 (různá kompetence > různé komunikační strategie)
- „mocenské“ vztahy mezi komunitami rodilých mluvčích (početní převaha, socioekonomická dominance, symbolická dominance, „prestiž“)
- postoje k projevům jazykového kontaktu

Přepínání kódů

- střídavé užívání matérie dvou nebo více jazykových kódů jediným mluvčím v rámci téže řečové události
- míšení kódů v diskurzu

Příklad

- New York, španělsko-anglický bilingvista

> *There was a guy, you know, que he se montó. He started playing with congas, you know, and se montó y empezó a brincar and all that shit.*
> „Byl tam chlápek, víš, kterej se zved. Začal si hrát s kongama, víš, a zved se a začal skákat a tyhle kraviny.“

3. Důsledky jazykového kontaktu

- A. ZMĚNA jazyků v kontaktu
- B. ZÁNIK jazyka
- C. VZNIK jazyka

Agentivita kontaktní změny

- agentem změny je RODILÝ mluvčí: PŘEJÍMÁNÍ
- agentem změny je NERODILÝ mluvčí: AKVIZIČNÍ INTERFERENCE
- v někt. kontaktních situacích mění jazyk agentivita obou typů

Strukturní konvergence

- = sbližování strukturních vzorců jazyků v kontaktu
- a) přejímání struktury bez matérie
- b) strukturní akviziční inteference
- v extrému vede ke strukturnímu IZOMORFISMU

Příklad

- Nová Británie (Papua/Nová Guinea)
- anem je „papuánský“ jazyk; mouk, lusi a amara jsou austronéské jazyky různých genealogických podskupin

a.	ANEM	*uas*	*gox*	*o-mên*	*da-t*
b.	MOUK	*uas*	*silang*	*max*	*nga-ngan*
c.	LUSI	*uasi*	*eta*	*i-nama*	*nga-ani*
d.	AMARA	*aguas*	*kapso*	*i-me*	*e-kenen*
		tabák	trochu	3SG-přijít	1SG-jíst
		(„trochu tabáku jde, já jím“)			
		„podej mi trochu tabáku ke kouření“			

4. Tzv. kontaktní jazyky

- a) pidžiny
- b) kreoly
- c) smíšené jazyky

Příklad

- smíšený jazyk MEDIA LENGUA (Ekvádor) = převážně kečuánská gramatika s převážně španělským lexikem
- nová (přechodná) etnická identita

a.	*Media Lengua-ga*	*así*	*Inguchu-munda*	*Castallanu-da*
	ML-TOP	tak	kečuánština-z	španělština-ACC
b.	*abla-na*	*kiri-xu-sha,*	*no*	*abla-naku-ndu-mi*
	mluvit-NOM	chtít-PROG-SUB	ne	mluvit-PL-SUB-AFF
c.	*asi,*	*chaupi-ga*	*Castellanu*	*laya* *i*
	tak	půl-TOP	španělština	jako a

d.	*chaupi-ga*	*Ingichi*	*laya*	*abla-ri-na*	*ga-n*
	půl-TOP	kečuánština	jako	mluvit-REFL-NOM	být-3

„ML je taková, že když se chce mluvit španělsky ‚z kečuánštiny', ale tak to nejde, [tak] se mluví napůl jako španělsky a napůl jako kečuánsky."

ÚKOL I.

- napište stručný esej (1–2 s.) na téma *Já a mé jazyky*

Literatura: úvody do kontaktové lingvistiky

Clyne, Michael. 2003. *Dynamics of language contact.* Cambridge: Cambridge University Press.

Myers-Scotton, Carol. 2002. *Language contact: Bilingual encounters and grammatical outcomes.* Oxford: Oxford University Press.

Thomason, Sarah G. 2001. *Language contact: An introduction.* Edinburgh: Edinburgh University Press.

Thomason, Sarah G. & Terrence S. Kaufman. 1988. *Language contact, creolization and genetic linguistics.* Berkeley: University of California Press.

Weinreich, Uriel. 1953. *Languages in contact: Findings and problems.* New York: Linguistic Circle of New York.

Winford, Donald. 2003. *An introduction to contact linguistics.* Blackwell.